

ผลกระทบของประชาชนในสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคโควิด-19

สู่การปรับตัวสู่ชุมชนวิถีใหม่ในพื้นที่จังหวัดลพบุรี

The Effects of the Epidemic of the Corona Virus-2019 : Toward the New-Normal Community in Lop Buri Province

สุริยะ หาญพิชัย และ ทักษะ จุลสวัสดิ์

มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี

Suriya Hanphichai and Thatchavong Julsawat
Thepsatri Rajabhat University, Thailand
Corresponding Author, E-mail: hanpichai@gmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้เป็นการวิจัยผสมผสานมีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาผลกระทบของประชาชนในสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคโควิด-19 ในพื้นที่จังหวัดลพบุรี 2) ศึกษาการปรับตัวสู่ชุมชนวิถีใหม่ของประชาชนในพื้นที่จังหวัดลพบุรี กลุ่มตัวอย่างคือ ประชาชนในพื้นที่จังหวัดลพบุรี จำนวน 397 คน สุ่มตัวอย่างแบบชั้นภูมิ ใช้แบบสอบถามเก็บรวบรวมข้อมูล วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติเชิงพรรณนา ได้แก่ ค่าความถี่ ร้อยละ และการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญจากตัวแทนในพื้นที่ จำนวน 11 คน

ผลการวิจัยพบว่า ผลกระทบของสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคโควิด-19 ต่อประชาชนในจังหวัดลพบุรี พบว่า 1) ผลกระทบด้านเศรษฐกิจ ประชาชนมีรายได้ลดน้อยลง 2) ผลกระทบด้านสุขภาพกายและสุขภาพจิต มีผลกระทบต่อความรู้สึกและสุขภาพจิตเนื่องจากความวิตกกังวล 3) ผลกระทบด้านสังคมและสิ่งแวดล้อม มีการรวมกลุ่มกันน้อยลง สิ่งแวดล้อมได้รับการรบกวนจากมนุษย์น้อยลง 4) ผลกระทบด้านการรับรู้ข่าวสารและการใช้เทคโนโลยี ประชาชนให้ความสนใจข่าวสารและเกิดการเรียนรู้ในการใช้เทคโนโลยีการสื่อสารมากขึ้น 5) ผลกระทบด้านการศึกษา ส่วนใหญ่ปรับเป็นการเรียนการสอนผ่านระบบออนไลน์ ผู้ปกครองมีค่าใช้จ่ายเพิ่มมากขึ้น ในส่วนของการปรับตัวสู่ชุมชนวิถีใหม่ของประชาชนในพื้นที่จังหวัดลพบุรี พบว่า 1) ด้านเศรษฐกิจ ประชาชนปรับตัวโดยการหารายได้เสริม และลดรายจ่าย 2) ด้านสุขภาพกายและสุขภาพจิต ประชาชนส่วนใหญ่ปฏิบัติตามกฎระเบียบของทางราชการ ระมัดระวังในการอยู่ร่วมกันมากขึ้น 3) ด้านสังคมและสิ่งแวดล้อม การรวมกลุ่มกันลดน้อยลง อยู่บ้านพักอาศัยมากขึ้น หันมาใช้จ่ายระบบออนไลน์มากขึ้น 4) ด้านเทคโนโลยี ส่วนใหญ่ปรับตัวมาใช้เทคโนโลยีในการสื่อสารข้อมูลผ่านแอปพลิเคชันกันมากขึ้น 5) ด้านการศึกษา มีการปรับมาใช้ระบบออนไลน์

* วันที่รับบทความ: 8 มิถุนายน 2564; วันที่แก้ไขบทความ 29 มิถุนายน 2564; วันที่ตอบรับบทความ: 1 กรกฎาคม 2564

Received: June 8, 2021; Revised: June 29, 2021; Accepted: July 1, 2021

คำสำคัญ: การแพร่ระบาดของโรคไวรัสโคโรนา; ผลกระทบของประชาชน; การปรับตัว; ชุมชนวิถีใหม่

Abstracts

This mix methods research study aims to investigate: 1) the effects of the Covid-19 epidemic on people in Lop Buri province and 2) the adjustments of the community toward the New-Normal ways. The samples were 397 people living in Lop Buri. They were sampled using the stratified sampling. The questionnaire was used to collect the data, and were analyzed using the descriptive statistic which were frequency and percentage. The eleven important informants from the area were also interviewed.

The results suggested that there were five effects from the Corona Virus-19 epidemic included: 1) the effects on economy that the samples had lesser incomes; 2) for physical and mental health, the samples had the difficulties on mental conditions due to their anxieties on the epidemic; 3) for society and environment issue, the samples had lesser gathering events, and environment was lesser interrupted; 4) on receiving news and the use of technology, the samples paid more attentions on news, and learned how to use new technology in communication more than before and 5) for an education issue, it was changed into the online classes, and the samples had to spend more money on the communication equipment. For the adjustments of the people toward the New-Normal community, there were five aspects which were: 1) the adjustment on economy that the samples tried to gain more money by doing other side-jobs, and cut off other expenses; 2) on the physical and mental health issue, the samples tended to behave accordingly to the rules and policies announced from the government. They tended to be more careful when they were with others; 3) on the society and environment issue, there were lesser gathering events, and the samples spend more times at home. They also changed their shopping habits into the online shopping; 4) on the technology issue, most of the samples regularly used the new technology in communication via the online applications and 5) on education issue, the learning changed into the online system.

Keywords: Corona Virus 2019 Epidemic; Effects on People, The Adjustments; New-Normal Community

บทนำ

สถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคโควิด-19 ที่เกิดขึ้นจากประเทศจีนได้แพร่กระจายไปทั่วโลกอย่างรวดเร็ว ได้ส่งผลกระทบทำให้ประชาชนขาดแคลนรายได้เนื่องจากการจ้างงานลดลง ในขณะเดียวกันอัตราการว่างงานเพิ่มขึ้น หนี้ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้ (NPLs) มีแนวโน้มเพิ่มขึ้น ทั้งนี้ในส่วนของเศรษฐกิจในครึ่งปีหลังยังไม่มีแนวโน้มฟื้นตัวอย่างชัดเจน ส่งผลกระทบต่อธุรกิจรวมทั้งภาคเกษตรที่ได้รับผลกระทบจากสถานการณ์โรคโควิด-19 มีผลกระทบต่อภาพรวมต่อการพัฒนาประเทศเป็นอย่างมากถึงแม้จะมีมาตรการเฝ้าระวังป้องกันและควบคุมโรคติดเชื้ออย่างรัดกุมแล้วก็ตาม แต่ก็ยังมีความเสี่ยงต่อการแพร่ระบาดของเชื้อโรคอยู่ส่งผลกระทบต่อดำรงชีวิตของประชาชนที่จะต้องปรับเปลี่ยนวิถีชีวิตใหม่ (New Normal) ให้สอดคล้องกับสถานการณ์การเปลี่ยนแปลงทางด้านเทคโนโลยีดิจิทัล (กฤษฎา บุญชัย และคณะ, 2563 : 1) ซึ่งหากประชาชนมีการตั้งรับกับ

สถานการณ์หรือเตรียมความพร้อมต่อการเปลี่ยนแปลงก็จะสามารถดำรงอยู่ในชีวิตวิถีใหม่ได้ ทั้งนี้การปรับตัวของประเทศสู่การปรับตัวในวิถีใหม่ (New Normal) ซึ่งอาจยังไม่สะท้อนความเป็นจริงของประเทศการเข้าไปศึกษาการปรับเปลี่ยนการใช้ชีวิตวิถีใหม่ในระดับชุมชนท้องถิ่น จึงจะสามารถสะท้อนการดำรงอยู่ของประชาชนในสถานการณ์ปัจจุบันได้ซึ่งด้วยบทบาทหน้าที่นอกจากหน่วยงานราชการที่ทำหน้าที่ในการดูแลชีวิตความเป็นอยู่ของประชาชนในพื้นที่แล้วสถาบันการศึกษาในพื้นที่ซึ่งมีความสำคัญในการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานดังกล่าวในการสร้างความรู้จากสถานการณ์จริงในพื้นที่จริง ทั้งนี้บทบาทของมหาวิทยาลัยต่อเมืองและภูมิภาคซึ่งมหาวิทยาลัยมีบทบาทในการพัฒนาพื้นที่ 2 รูปแบบคือ ใช้วิทยาศาสตร์เป็นตัวขับเคลื่อนโดยนักวิชาการสร้างนวัตกรรมขึ้นในมหาวิทยาลัยก่อนเกิดนวัตกรรมและเทคโนโลยี แต่ไม่เกิดประโยชน์และรายได้กับพื้นที่ที่มหาวิทยาลัยตั้งอยู่ และมหาวิทยาลัยจะทำงานร่วมกับเครือข่ายธุรกิจในพื้นที่อย่างเป็นเนื้อเดียวกันใช้หลักวิชาการในการแก้ปัญหาของธุรกิจในบริบทจริงจะเกิดนวัตกรรมขึ้นทีละขั้น ๆ เกิดการแลกเปลี่ยนความรู้และเกิดผลประโยชน์ในพื้นที่และเครือข่ายจะพัฒนาไปด้วยกัน (สุริยะ หาญพิชัย, 2563 : 230-244 ; โกมาตร จึงเสถียรทรัพย์. 2563 : 1-2)

มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี เป็นสถาบันอุดมศึกษาเพื่อพัฒนาท้องถิ่นดำเนินการผลิตบัณฑิตสาขาอื่นเพื่อตอบสนองความต้องการของท้องถิ่น มีภารกิจหลักในการเป็นสถาบันอุดมศึกษา เพื่อพัฒนาท้องถิ่นที่เสริมสร้างพลังปัญญาของแผ่นดิน ฟื้นฟูพลังการเรียนรู้ เชิดชู ภูมิปัญญาท้องถิ่น สร้างสรรค์ศิลปวิทยา เพื่อความเจริญก้าวหน้าอย่างมั่นคงและยั่งยืนของปวงชน มีส่วนร่วมในการจัดการ การบำรุงรักษา การใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในพื้นที่สามบุรี ประกอบด้วย ลพบุรี สระบุรี และสิงห์บุรี ตั้งอยู่ในพื้นที่ราบลุ่มภาคกลางของประเทศไทย โดยจังหวัดลพบุรีมีพื้นที่มากที่สุด จากสถานการณ์การระบาดของผู้ป่วยติดเชื้อไวรัสโคโรนาสายพันธุ์ใหม่ 2019 พบว่า จังหวัดลพบุรีมีผู้ป่วยติดเชื้อไวรัสโคโรนาสายพันธุ์ใหม่ 2019 จำนวน 179 ราย และเสียชีวิตแล้ว 1 ราย (สำนักงานจังหวัดลพบุรี, 2564 : ออนไลน์) จากการระบาดของโควิด -19 ก่อให้เกิดความกังวลกับประชาชนในพื้นที่ ทั้งความกังวลจากการติดโรคและความกังวลจากผลกระทบทางเศรษฐกิจและสังคมที่จะตามมา จากจำนวนผู้ติดเชื้อมีจำนวนมากขึ้นและกระจายไปหลายจังหวัด แต่ด้านมาตรการจำกัดการระบาดกลับมีความเข้มงวดน้อยกว่าทั้งในแง่จำนวนมาตรการและขนาดของพื้นที่ควบคุม ประชาชนจึงจำเป็นต้องมีความรู้และมีพฤติกรรมป้องกันตนเองและคนในครอบครัวอย่างเหมาะสม เพื่อให้ปลอดภัยจากการติดเชื้อไวรัสโคโรนาสายพันธุ์ใหม่ 2019 แต่หากประชาชนในชุมชนขาดความรู้ที่ถูกต้อง รวมถึงไม่ได้รับข้อมูลอย่างทั่วถึง จะส่งผลต่อการดูแลตนเองและครอบครัวเพื่อป้องกันการติดเชื้อได้ จนทำให้การแพร่ระบาดขยายตัวเพิ่มมากขึ้นซึ่งสร้างความวิตกกังวลและตระหนกหวาดกลัวต่อประชาชนเป็นอย่างมาก

ดังนั้นมหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรีซึ่งเป็นสถาบันการศึกษาเพื่อการพัฒนาท้องถิ่นจึงได้ศึกษาเพื่อดำเนินการสำรวจและสร้างสื่อเพื่อสร้างความเชื่อมั่นในการมาตรการเฝ้าระวัง การตระหนักรู้ และการปรับตัวของชุมชนในวิถีใหม่ในช่วงสถานการณ์และหลังสถานการณ์การระบาดของโรคโควิด -19 เพื่อศึกษาผลกระทบของประชาชนในสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคโควิด -19 ในพื้นที่จังหวัดลพบุรี และศึกษาการปรับตัวสู่ชุมชนวิถีใหม่ของประชาชนในพื้นที่จังหวัดลพบุรี เพื่อนำไปสู่การจัดทำข้อเสนอแนะแนวทางการวางมาตรการป้องกันร่วมกันระหว่างมหาวิทยาลัยราชภัฏและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในพื้นที่

วัตถุประสงค์การวิจัย

- 1) เพื่อศึกษาผลกระทบของประชาชนในสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคโควิด 19 ในพื้นที่จังหวัดลพบุรี
- 2) เพื่อศึกษาการปรับตัวสู่ชุมชนวิถีใหม่ของประชาชนในพื้นที่จังหวัดลพบุรี

ระเบียบวิธีวิจัย

การศึกษาเป็นการวิจัยผสมผสาน โดยวิจัยเชิงปริมาณ เก็บข้อมูลจากแบบสอบถาม สุ่มตัวอย่างด้วยวิธีการสุ่มอย่างง่ายจากประชาชนในพื้นที่จังหวัดลพบุรี วิจัยเชิงคุณภาพ เก็บข้อมูลจากแบบสัมภาษณ์ จากผู้ให้ข้อมูลสำคัญ

การวิจัยเชิงปริมาณ

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากร ประชากร คือ ประชากรในจังหวัดลพบุรี จำนวน 257,115 คน (สำนักงานจังหวัดลพบุรี, 2561 : 29)

1.2 กลุ่มตัวอย่าง เนื่องจากทราบจำนวนประชากรจึงคำนวณหาขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้สูตรการคำนวณกลุ่มตัวอย่างของยามาเน (Yamane, 1973 : 727-728) โดยกำหนดค่าความคลาดเคลื่อนไม่เกินร้อยละ 5 ได้ขนาดกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 397 คน สุ่มตัวอย่างแบบชั้นภูมิ (Stratified sampling) โดยแบ่งกลุ่มตัวอย่างตามพื้นที่ในจังหวัดลพบุรีเป็นรายตำบลแล้วสุ่มเลือกกลุ่มตัวอย่างในตำบลตามสัดส่วน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเชิงปริมาณ

2.1 แบบสอบถามการปรับตัวของสมาชิกในครัวเรือนในสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคโควิด-19 สู่การปรับตัวของชุมชนวิถีใหม่ มีทั้งข้อคำถามปลายเปิดและข้อคำถามปลายปิด ประกอบด้วย ข้อมูลครัวเรือน ผลกระทบที่ครัวเรือนได้รับ การปรับตัวของสมาชิกในครัวเรือนจากสถานการณ์โรคโควิด-19 สรุปผล

กระทบและความสามารถปรับตัวสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคโควิด-19 และแนวปฏิบัติชีวิตวิถีใหม่ของครัวเรือน

2.2 การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย สร้างแบบสอบถามตามวัตถุประสงค์การวิจัยโดยศึกษาค้นคว้าจากเอกสาร งานวิจัย และผลงานทางวิชาการที่เกี่ยวข้อง นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นเสนอผู้เชี่ยวชาญเพื่อตรวจสอบความถูกต้องและครอบคลุมของเนื้อหา และตรวจสอบความสอดคล้องของคำถามกับวัตถุประสงค์ ได้ค่า $IOC = 1$ และนำมาปรับปรุงแก้ไขแล้วจึงนำไปทดลองใช้กับประชาชนทั่วไป จำนวน 30 คน หาค่า try out ได้ค่า 0.94

3. การเก็บรวบรวมข้อมูลวิจัยเชิงปริมาณ

ใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือหลักในการเก็บรวบรวมข้อมูล มีหน่วยการวิเคราะห์ (Unit of Analysis) คือ ประชาชน ที่ได้จากผลการคัดเลือกพื้นที่เป้าหมาย โดยผู้วิจัยได้ออกสำรวจข้อมูลของกลุ่มตัวอย่างในจังหวัดลพบุรี โดยใช้แบบสอบถามเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างตามเป้าหมายที่วางไว้ และนำข้อมูลที่เก็บรวบรวมจากภาคสนามมาตรวจแยกความถูกต้องและครบถ้วน แล้วแยกประเภทข้อมูลตามหน่วยของการวิเคราะห์

4. การวิเคราะห์ข้อมูลวิจัยเชิงปริมาณ

นำแบบสอบถามที่ได้รับจากกลุ่มตัวอย่างในภาคสนามมาตรวจสอบความถูกต้องและครบถ้วนในเบื้องต้นตามที่กำหนดไว้ในการจัดทำสมุทธศาสตร์ตัวแปรจัดทำโครงสร้างฐานข้อมูลและนำข้อมูลที่ตรวจสอบแล้วเข้าเครื่องคอมพิวเตอร์ หลังจากตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูลแล้วจึงวิเคราะห์ข้อมูลโปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป ด้วยค่าสถิติที่เหมาะสมตามลักษณะต่าง ๆ ของข้อมูล โดยใช้สถิติเชิงพรรณนา เพื่อให้ทราบถึงลักษณะพื้นฐานของกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ ค่าความถี่ (Frequency) ร้อยละ (Percentage) เป็นต้น

การวิจัยเชิงคุณภาพ

1. ผู้ให้ข้อมูลสำคัญการกำหนดผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informants) โดยใช้วิธีการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) จากผู้นำชุมชนที่เกี่ยวข้องกับการแก้ไขปัญหาการระบาดของโควิด 19 จำนวน 11 คน คือ ตัวแทนจากอาสาสมัครสาธารณสุข จำนวน 2 คน ตัวแทนจากโรงพยาบาลส่งเสริมประจำตำบล จำนวน 1 คน นายกองค์การบริหารส่วนตำบล จำนวน 1 คน ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบล จำนวน 1 คน ผู้ใหญ่บ้าน จำนวน 2 คน ผู้นำชุมชน จำนวน 2 คน นักวิชาการเกษตร จำนวน 1 คน นักพัฒนาชุมชน จำนวน 1 คน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเชิงคุณภาพ

2.1 แบบการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-Depth Interview) สร้างจาก การศึกษาค้นคว้าทบทวนข้อมูลเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง มีประเด็นในการสัมภาษณ์ ดังนี้ ส่วนที่ 1 ข้อมูลผู้ให้สัมภาษณ์ ส่วนที่ 2 ผลกระทบของสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคโควิด-19 ต่อชุมชน และส่วนที่ 3 การปรับตัวของคนในชุมชนต่อ

สถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคโควิด-19 และส่วนที่ 4 ชุมชนวิถีใหม่และการดำเนินการเพื่อให้ครอบครัว
ชุมชนมีความเข้มแข็งและสามารถปรับตัวได้

2.2 การสร้าง ตรวจสอบและทดลองเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเชิงคุณภาพ ได้ดำเนินการเริ่มจาก
ศึกษาวัตถุประสงค์การวิจัย เอกสาร ตำรา และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องรวมทั้งปรึกษาผู้เชี่ยวชาญ แล้วนำข้อมูลที่ได้
จากการศึกษามาประมวลผลเพื่อกำหนดขอบเขตประเด็นที่ต้องการถาม สร้างแบบสัมภาษณ์ตามขอบเขต
เนื้อหาและวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ แล้วนำไปให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 คน ตรวจสอบความสอดคล้องของ
คำถามกับวัตถุประสงค์ (consistency) แล้วทำการสัมภาษณ์กับกลุ่มตัวอย่างที่มีลักษณะใกล้เคียงกับกลุ่ม
ตัวอย่างที่ใช้รวบรวมข้อมูลจริง จำนวน 3 คน เพื่อความถูกต้องของการใช้ภาษาและความเข้าใจข้อความถามของ
ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ จากนั้นนำแบบสัมภาษณ์มาปรับปรุงแก้ไขเพื่อใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

3. การเก็บรวบรวมข้อมูลวิจัยเชิงคุณภาพ

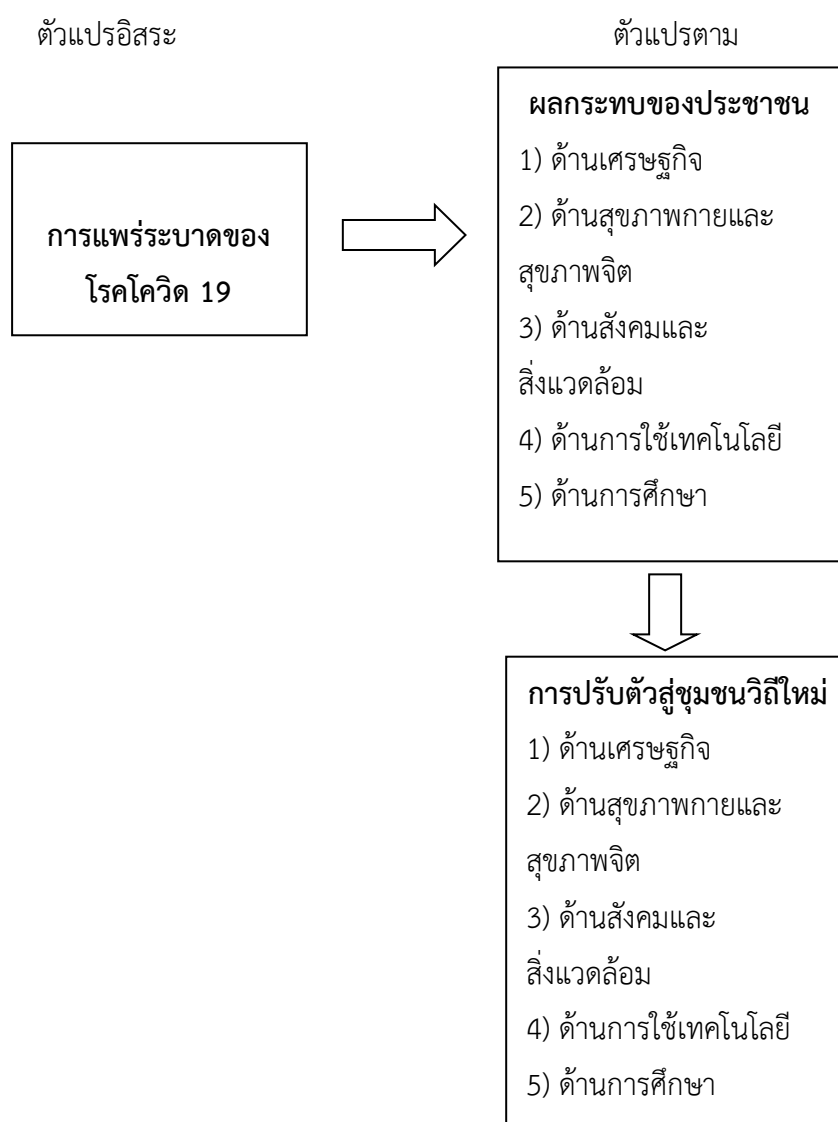
การเก็บรวบรวมข้อมูลจากการสัมภาษณ์ในพื้นที่จังหวัดลพบุรี โดยสร้างความคุ้นเคยกับผู้ให้
ข้อมูล การสัมภาษณ์จะดำเนินการอยู่บนหลักการรักษาสีห์ของข้อมูลด้วยการป้องกันและเก็บรักษาข้อมูล
ที่คาดว่าจะก่อให้เกิดความเสียหายเป็นความลับ และได้ขออนุญาตใช้เครื่องมือบันทึกเสียงในการสัมภาษณ์เพื่อ
รักษาเวลาในการบันทึกข้อมูล และมีการตรวจสอบแหล่งข้อมูลเพื่อให้ได้ข้อมูลที่มีความแม่นยำและมีความ
น่าเชื่อถือโดยพิจารณาจากแหล่งข้อมูลบุคคลที่ต่างกัน

4. การวิเคราะห์ข้อมูลวิจัยเชิงคุณภาพ

การจัดทำข้อมูลและตรวจสอบข้อมูล โดยดำเนินการจัดกลุ่มข้อมูลโดยนำข้อมูลที่เก็บรวบรวม มา
จัดเป็นระเบียบ เรียบเรียงข้อมูลและจัดลำดับตามเนื้อหาที่ต้องการ แล้วนำข้อมูลมาตรวจสอบความถูกต้องโดย
ใช้วิธีการตรวจสอบแบบสามเส้าเชิงคุณภาพ (Triangulation) คือ การตรวจสอบสามเส้าด้านข้อมูล ด้านทฤษฎี
และด้านวิธีรวบรวมข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูล ประกอบด้วย การวิเคราะห์แบบอุปนัย (Analytical
induction) คือการสร้างข้อสรุปข้อมูลจากสิ่งที่เป็นรูปธรรม และใช้การวิเคราะห์เชิงเนื้อหา (Content
analysis) เป็นการวิเคราะห์เนื้อหาเชิงบรรยายโดยการประมวลข้อสรุปที่ได้ในพื้นที่ทำการวิจัย และสรุปผล
ออกมาโดยวิเคราะห์ความเป็นเอกพันธ์และฉันทามติ

กรอบแนวคิดในการวิจัย

การแพร่ระบาดของเชื้อโรคโควิด-19 ซึ่งเกิดขึ้นอย่างรวดเร็วและรุนแรงจนแพร่กระจายไปทั่วโลก ทำให้มนุษย์จำเป็นต้องปรับตัวเพื่อให้มีชีวิตรอดด้วยการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมดำรงชีวิตไปจากวิถีเดิม โดยการปรับวิถีการดำรงชีวิตแบบใหม่เพื่อให้ปลอดภัยจากการติดเชื้อควบคู่ไปกับการพยายามรักษาและฟื้นฟูด้านเศรษฐกิจ ด้านสุขภาพกายและสุขภาพจิต ด้านสังคมและสิ่งแวดล้อม ด้านการใช้เทคโนโลยี ด้านการศึกษา (บุญเรือน ทองทิพย์, 2563 : 434) โดยมีกรอบแนวคิดการวิจัยดังนี้

แผนภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

ผลการวิจัย

1. ผลกระทบของประชาชนในสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคโควิด-19 สู่การปรับตัวของชุมชนวิถีใหม่ในพื้นที่จังหวัดลพบุรี พบว่า

ตารางที่ 1 ผลกระทบด้านเศรษฐกิจของจังหวัดลพบุรี

ผลกระทบด้านเศรษฐกิจ	ผลกระทบในปัจจุบัน					
	เพิ่มขึ้น		ลดลง		ไม่มีผลกระทบ	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
1. รายได้	28	7.07	246	62.12	107	27.02
2. การใช้จ่ายใช้สอย	140	35.35	122	30.81	115	29.04
3. ภาระหนี้สินในระบบ	87	21.97	47	11.87	232	58.59
4. ภาระหนี้สินนอกระบบ	34	8.59	47	11.87	257	64.90
5. เงินออม	19	4.80	143	36.11	197	49.75

จากตาราง 1 ผลกระทบด้านเศรษฐกิจ พบว่า ส่วนใหญ่รายได้ลดลง ร้อยละ 62.12 ค่าใช้จ่ายในการใช้จ่ายใช้สอยเพื่อการอุปโภคบริโภคสินค้าต่าง ๆ เพิ่มขึ้น ร้อยละ 35.35 ภาระหนี้สินในระบบ หนี้สินนอกระบบไม่มีผลกระทบ ตามลำดับ และเงินออมลดลง ร้อยละ 36.11

ตารางที่ 2 ผลกระทบด้านสุขภาพของจังหวัดลพบุรี

ผลกระทบทางสุขภาพ	เพิ่มขึ้น		ลดลง		ไม่มีผลกระทบ	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
1. สมาชิกในครัวเรือนของท่านมีการป้องกันการติดเชื้อและดูแลสุขภาพ	348	87.88	7	1.77	41	10.35
2. ผลกระทบทำให้สมาชิกในครัวเรือนของท่านมีความเครียด/วิตกกังวล	277	69.95	14	3.54	105	26.52

จากตาราง 2 ผลกระทบด้านสุขภาพกายและสุขภาพจิต พบว่า การแพร่ระบาดของโรคโควิด-19 ทำให้สมาชิกในครัวเรือนมีการป้องกันการติดเชื้อและดูแลสุขภาพเพิ่มขึ้น ร้อยละ 87.88 มีการป้องกันการติดเชื้อและดูแลสุขภาพลดลงเล็กน้อยเพียงร้อยละ 1.77 ไม่มีผลกระทบ ร้อยละ 10.35 และการแพร่ระบาดของโรคโค

วิต-19 ก่อให้เกิดผลกระทบทำให้สมาชิกในครัวเรือนมีความเครียด/วิตกกังวล เพิ่มขึ้น ร้อยละ 69.95 ลดลง ร้อยละ 3.54 ไม่มีผลกระทบ ร้อยละ 26.52

ตารางที่ 3 ผลกระทบทางสังคมและสิ่งแวดล้อมของจังหวัดลพบุรี

ผลกระทบทางสังคมและ สิ่งแวดล้อม	บ่อยครั้ง		มีบางครั้ง		ไม่มี	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
1. การทะเลาะเบาะแว้งในครอบครัว	1	0.25	49	12.37	335	84.60
2. ความรุนแรงในครอบครัว	0	0.00	12	3.03	374	94.44
3. การถูกล้อเลียน/ทำให้อับอาย/ ถูกรังเกียจจากผู้อื่น	0	0.00	13	3.28	372	93.94
4. วิตกกังวลในความปลอดภัย ในชีวิตและทรัพย์สิน	5	1.26	141	35.61	241	60.86
5. วิตกกังวลในการไปเกี่ยวข้องกับ บุคคลรอบข้าง	8	2.02	151	38.13	228	57.58
6. การทำกิจกรรมร่วมกัน ของสมาชิกในครัวเรือน	70	17.68	149	37.63	165	41.67
7. การเข้าร่วมกิจกรรมในชุมชน เช่น งานบุญประเพณี	21	5.30	229	57.83	135	34.09
8. การพบปะกับเพื่อนบ้าน/ คนในชุมชน (ทั่วไป)	29	7.32	220	55.56	135	34.09
9. การทำกิจกรรมสังสรรค์	11	2.78	146	36.87	227	57.32

จากตาราง 3 ผลกระทบทางสังคมและสิ่งแวดล้อม พบว่า ส่วนใหญ่ไม่มีผลกระทบ ส่วนที่มีผลกระทบมากบางครั้งที่สุดคือ การเข้าร่วมกิจกรรมในชุมชน เช่น งานบุญประเพณี ได้รับผลกระทบบางครั้ง ร้อยละ 57.83 รองลงมาคือ การพบปะกับเพื่อนบ้าน/คนในชุมชน (ทั่วไป) ร้อยละ 55.56 ส่วนที่มีผลกระทบมากบ่อยครั้งที่สุดคือ การทำกิจกรรมร่วมกันของสมาชิกในครัวเรือนได้รับผลกระทบบ่อยครั้งมากที่สุด ร้อยละ 17.68 รองลงมาคือ การพบปะกับเพื่อนบ้าน/คนในชุมชน (ทั่วไป) ร้อยละ 7.32

ตารางที่ 4 ผลกระทบด้านเทคโนโลยีสารสนเทศของจังหวัดลพบุรี

ผลกระทบด้านเทคโนโลยี สารสนเทศ	มากขึ้น		เท่าเดิม		น้อยลง	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
1. โทรศัพท์	241	60.86	139	35.10	6	1.52
2. ไลน์ (Line)	120	30.30	194	48.99	37	9.34
3. เฟซบุ๊ก (Facebook)	111	28.03	180	45.45	50	12.63
4. เว็บไซต์ (Website)	63	15.91	183	46.21	69	17.42
5. อินสตราแกรม (Instagram)	45	11.36	180	45.45	86	21.72
6. ครอบครัว/ญาติ/เพื่อน	121	30.56	201	50.76	42	10.61
7. เสี่ยงตามสาย	189	47.73	176	44.44	7	1.77
8. เจ้าหน้าที่หน่วยงานภาครัฐ	176	44.44	174	43.94	12	3.03
9. วิทยุ	116	29.29	185	46.72	65	16.41
10. ผู้นำชุมชน /อาสาสมัคร สาธารณสุขประจำหมู่บ้าน (อสม.)	213	53.79	138	34.85	9	2.27
11. เพื่อนบ้านในชุมชน	102	25.76	188	47.47	75	18.94

จากตาราง 4 ผลกระทบด้านเทคโนโลยีสารสนเทศของจังหวัดลพบุรี พบว่า ส่วนมากแล้วยังสามารถเข้าถึงเท่าเดิม โดยเข้าถึงครอบครัว/ญาติ/เพื่อนเท่าเดิมมากที่สุด แหล่งข้อมูลข่าวสารที่เข้าถึงมากขึ้นมากที่สุดคือ โทรศัพท์ ร้อยละ 60.86 รองลงมาคือ ผู้นำชุมชน /อาสาสมัคร สาธารณสุขประจำหมู่บ้าน (อสม.) ร้อยละ 53.79 และเสี่ยงตามสาย ร้อยละ 47.73 ส่วนแหล่งข้อมูลข่าวสารที่เข้าถึงน้อยลงมากที่สุดคือ อินสตราแกรม (Instagram) ร้อยละ 21.72 รองลงมาคือ เว็บไซต์ (Website) ร้อยละ 17.42 และ เพื่อนบ้านในชุมชน ร้อยละ 18.94 ตามลำดับ

ตารางที่ 5 ผลกระทบด้านการศึกษาระดับจังหวัดลพบุรี

ผลกระทบด้านการศึกษา	มากขึ้น		น้อยลง		ไม่มีผลกระทบ	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
1. นักเรียน/นักศึกษาต้องเรียนออนไลน์	153	38.64	1	0.25	125	31.57
2. ผู้ปกครองต้องหยุดงานเพื่อดูแลบุตรหลานที่หยุดเรียน	45	11.36	3	0.76	231	58.33
3. ผู้ปกครองต้องซื้ออุปกรณ์ด้านเทคโนโลยีเพิ่ม	104	26.26	2	0.51	173	43.69
4. ผู้ปกครองมีค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับการศึกษาเพิ่ม	138	34.85	1	0.25	139	35.10
5. เด็กมีพฤติกรรมติดสื่อ/เกม/มือถือ	107	27.02	4	1.01	168	42.42
6. เด็กเรียนไม่ทันเพื่อน	84	21.21	6	1.52	187	47.22
7. เด็กต้องเรียนชดเชย	108	27.27	2	0.51	167	42.17

จากตาราง 5 ผลกระทบด้านการศึกษาเพื่อป้องกันการแพร่ระบาดของโรคโควิด-19 เมื่อเทียบกับสภาวะปกติ พบว่า ผลกระทบด้านการศึกษาทุกข้อส่วนใหญ่ไม่มีผลกระทบ ข้อที่ไม่มีผลกระทบมากที่สุดคือ ผู้ปกครองต้องหยุดงานเพื่อดูแลบุตรหลานที่หยุดเรียน ร้อยละ 58.33 รองลงมาคือ เด็กนักเรียนเรียนไม่ทันเพื่อน ร้อยละ 47.22 โดยผลกระทบด้านการศึกษาที่มากขึ้น คือ นักเรียน/นักศึกษาต้องเรียนออนไลน์ ร้อยละ 38.64 รองลงมาคือ ผู้ปกครองมีค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับการศึกษาเพิ่ม เช่น ค่าอินเทอร์เน็ตรายเดือน ร้อยละ 34.85 ผู้ปกครองต้องซื้ออุปกรณ์ด้านเทคโนโลยีเพิ่ม ร้อยละ 26.26

2. การปรับตัวของประชาชนสู่ชุมชนวิถีใหม่ในพื้นที่จังหวัดลพบุรี พบว่า ประชาชนมีการปรับตัวให้เข้ากับสถานการณ์การระบาดของโรคโควิด 19 ดังนี้

1. การปรับตัวด้านเศรษฐกิจ ประชาชนมีการปรับตัวเพื่อให้สามารถดำรงชีพได้โดยเฉพาะอย่างยิ่งการหารายได้เสริมจากงานประจำที่ตนเองเคยทำอยู่ ซึ่งปัจจุบันรายได้ของประชาชนลดลงมาก รวมทั้งพยายามหาวิธีการในการลดรายจ่ายของตนเองให้น้อยลง เช่น ปลุกพืชผักสวนครัวที่สามารถใช้พื้นที่ของตนเองที่มีอยู่ในการดำเนินการ หารายได้จากการขายของออนไลน์ ลดการรับประทานอาหารนอกบ้าน รวมถึงกิจกรรมต่าง ๆ ที่ต้องมีค่าใช้จ่ายจะพิจารณาเป็นพิเศษ หากไม่จำเป็นก็จะหลีกเลี่ยงเพื่อไม่ให้เกิดรายจ่ายที่ไม่จำเป็น

2. การปรับตัวด้านสุขภาพกายและสุขภาพจิต การปรับตัวด้านสุขภาพประชาชนส่วนใหญ่ปฏิบัติตามกฎระเบียบของทางราชการ โดยเฉพาะการสวมหน้ากากอนามัยและการใช้เจลแอลกอฮอล์ ระวังระวังในการอยู่ร่วมกันมากขึ้น รวมไปถึงการใช้พื้นที่สาธารณะ เว้นระยะห่าง ซึ่งให้ความสนใจในเรื่องของสุขอนามัยมากขึ้น การปรับตัวด้านสุขภาพจิต เมื่อได้รับข้อมูลข่าวสารที่ถูกต้องก็ทำให้คลายความวิตกกังวลลงได้บ้างส่วนหนึ่งในการประเด็นของการแพร่ระบาด มีการติดตามข่าวสารจากหลากหลายช่องทาง แต่ความวิตกกังวลที่ยังคงอยู่จะเป็นด้านเศรษฐกิจมากกว่า อาทิ รายได้ไม่พอรายจ่าย ส่งผลต่อการชำระหนี้สิน การสูญเสียบุตรหลานในการเล่าเรียน ซึ่งส่วนใหญ่ยังมีความกังวลด้านนี้

3. การปรับตัวด้านสังคมและสิ่งแวดล้อม มีการรวมกลุ่มกันลดน้อยลง จะรวมกลุ่มกันเฉพาะประเพณีที่มีความสำคัญเท่านั้นและปฏิบัติตามกฎระเบียบของภาครัฐ เพื่อป้องกันการแพร่ระบาดของโควิด-19 อยู่บ้านพักอาศัยมากขึ้นหากไม่มีความจำเป็นจะไม่เดินทางไปไหน พฤติกรรมในการใช้จ่ายเปลี่ยนแปลงไปโดยหันมาใช้ระบบออนไลน์มากขึ้น ปรับตัวให้เข้ากับนโยบายภาครัฐการใช้แอปพลิเคชันต่าง ๆ ที่ภาครัฐกำหนดให้หน่วยงานหรือผู้นำชุมชนหากมีความจำเป็นต้องประชุมร่วมกันก็จะพิจารณาในการประชุมออนไลน์มากขึ้นเพื่อลดการชุมนุมร่วมกัน ในด้านของความสัมพันธ์กับคนในชุมชนพบว่าส่วนใหญ่มีสมาชิกในครอบครัวได้มีเวลาอยู่ด้วยกันมากขึ้น ใช้เวลาทำกิจกรรมต่าง ๆ ภายในบ้านมากขึ้นมีเวลาพูดคุยกันมากขึ้น

4. การปรับตัวด้านเทคโนโลยี ส่วนใหญ่ปรับตัวมาใช้เทคโนโลยีในการสื่อสารข้อมูลกันมากขึ้นหลัก ๆ คือผ่านแอปพลิเคชันต่างโดยเฉพาะที่รัฐบาลกำหนด เช่น ไทยชนะ เป๋าตังค์ หมอชนะ เป็นต้น หากเป็นการสื่อสารจะผ่าน ไลน์แอปพลิเคชันเป็นหลัก หน่วยงานต่าง ๆ ปรับรูปแบบวิธีการให้บริการที่มีความสะดวกรวดเร็วในการให้บริการผ่านระบบออนไลน์ ทำให้ประชาชนเข้าถึงได้ง่ายมากยิ่งขึ้นโดยไม่จำเป็นต้องพบเจอซึ่งช่วยในเรื่องของการป้องกันการแพร่ระบาดของโควิด-19 ได้เป็นอย่างดี

5. การปรับตัวด้านการศึกษา มีการปรับมาใช้รูปแบบการเรียนการสอนระบบออนไลน์ควบคู่ไปกับการใช้เทคโนโลยีเข้ามาช่วยเพื่อให้การเรียนสามารถเข้าถึงผู้เรียนได้ แต่ยังมีอุปสรรคเนื่องจากนักเรียนบางกลุ่มไม่สามารถเข้าถึงเทคโนโลยีที่นำมาใช้ในการเรียนการสอนได้ ด้วยสถานะทางเศรษฐกิจที่แตกต่างกัน อีกทั้งในบางพื้นที่อินเทอร์เน็ตหมู่บ้านหรือของตำบลก็ยังไม่มียี่ห้อภาพที่เพียงพอในการเรียนการสอน ในบางโรงเรียนผู้สอนจำเป็นต้องจะไปพบนักเรียนเพื่อนำสื่อการเรียนการสอนไปให้และติดตามทำความเข้าใจเพื่อให้ประสิทธิภาพในการเรียนการสอนดีที่สุดเท่าที่จะสามารถดำเนินการได้

อภิปรายผลการวิจัย

1. ผลกระทบของประชาชนในสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคโควิด 19 ในพื้นที่จังหวัดลพบุรี พบว่า (1) ผลกระทบด้านเศรษฐกิจ ประชาชนมีรายได้ลดลง การใช้จ่ายใช้สอยเพิ่มขึ้น ภาระหนี้สินในระบบ หนี้สินนอกระบบไม่มีผลกระทบ เงินออมลดลง (2) ผลกระทบด้านสุขภาพกายและสุขภาพจิต สมาชิกในครัวเรือนมีการป้องกันการติดเชื้อและดูแลสุขภาพเพิ่มขึ้น มีความเครียดและวิตกกังวลเพิ่มขึ้น (3) ผลกระทบด้านสังคมและสิ่งแวดล้อม การเข้าร่วมกิจกรรมในชุมชน เช่น งานบุญประเพณี ได้รับผลกระทบมากที่สุด รองลงมาคือการพบปะกับเพื่อนบ้านหรือคนในชุมชน (4) ผลกระทบด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ สามารถเข้าถึงแหล่งข้อมูลข่าวสารเท่าเดิม แหล่งข้อมูลข่าวสารที่เข้าถึงมากขึ้นมากที่สุดคือ โทรศัพท์ รองลงมาคือ ผู้นำชุมชนและอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน (อสม.) และเสียงตามสาย ส่วนแหล่งข้อมูลข่าวสารที่เข้าถึงน้อยลงมากที่สุดคือ อินสตาแกรม เว็บไซต์ และเพื่อนบ้านในชุมชน ตามลำดับ (5) ผลกระทบด้านการศึกษา พบว่านักเรียน/นักศึกษาต้องเรียนออนไลน์ ทำให้ผู้ปกครองมีค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับการศึกษาเพิ่ม เช่น ค่าอินเทอร์เน็ตรายเดือน ต้องซื้ออุปกรณ์ด้านเทคโนโลยีเพิ่ม ผลกระทบดังกล่าวเนื่องจากการแพร่ระบาดของโรคโควิด 19 ซึ่งเป็นโรคติดต่อจากคนสู่คนที่มีความรุนแรงจนทำให้รัฐบาลประกาศขอความร่วมมือให้หน่วยงานต่างๆ งดการรวมกลุ่มจนทำให้ประชาชนต้องทำงานที่บ้าน ทำให้ประชาชนมีรายได้ลดลงและมีค่าใช้จ่ายสูงขึ้น ส่งผลให้ประชาชนมีความวิตกกังวลต่อการดำเนินชีวิต สอดคล้องกับงานวิจัยของ อีระพงษ์ ทศวัฒน์ และปิยะกมล มหิวรรณ (2563 : 40-55) ที่ได้ศึกษา การพัฒนาคุณภาพชีวิตทางสังคมของประชาชนและการป้องกันการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ได้ส่งผลกระทบต่อคุณภาพชีวิตทางสังคม และส่งผลกระทบต่อประชาชนเป็นจำนวนมาก และทำให้เกิดปัญหาต่าง ๆ ตามมา ไม่ว่าจะเป็นปัญหาทางด้านสาธารณสุข ปัญหาด้านเศรษฐกิจ และปัญหาด้านสุขภาพจิต และสอดคล้องกับงานวิจัยของ เสาวลักษณ์ กิตติประภัสร์ และคณะ (2563 : 34) ที่ศึกษา ผลกระทบทางสังคมจากการระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 และวิกฤตเศรษฐกิจ ผลการศึกษาพบว่า การระบาดของเชื้อโคโรนาไวรัส 2019 มีผลกระทบต่อผู้มีรายได้น้อยและคนจนมาก โดยเฉพาะในช่วงที่มีการปิดเมืองที่ผลกระทบมีขนาดมากที่สุด และเมื่อหลังจากมีการเปิดเมืองหรือคลายล็อกแล้ว ผลกระทบก็ยังคงอยู่ ไม่ว่าจะเป็นการลดลงของรายได้ การตกเกณฑ์เป็นคนจนใหม่ การตกงาน การเป็นหนี้ การลดลงของรายจ่ายน้อยกว่าการลดลงของรายได้ ทำให้สัดส่วนของรายจ่ายต่อรายได้ของครัวเรือนสูงกว่าก่อนหน้าที่จะมีมาตรการควบคุมการระบาดของโควิด-19 จึงทำให้ภาระหนี้ของครัวเรือนมีแนวโน้มที่สูงขึ้นสวนทางกับการออมที่มีแนวโน้มติดลบมากขึ้น

2. การปรับตัวของประชาชนสู่ชุมชนวิถีใหม่ในพื้นที่จังหวัดลพบุรี พบว่า ประชาชนมีการปรับตัวให้เข้ากับสถานการณ์การระบาดของโรคโควิด 19 ดังนี้ (1) ด้านเศรษฐกิจ ประชาชนปรับตัวเพื่อให้สามารถดำรงชีพได้โดยการหารายได้เสริม รวมทั้งพยายามลดรายจ่ายของตนเองให้น้อยลง (2) ด้านสุขภาพกายและสุขภาพจิต ประชาชนส่วนใหญ่ปฏิบัติตามกฎระเบียบของทางราชการ ระมัดระวังในการอยู่ร่วมกันมากขึ้น ส่วนใหญ่จะ

รู้สึกสบายใจขึ้นเมื่อได้รับข่าวสารที่น่าเชื่อถือได้ (3) ด้านสังคมและสิ่งแวดล้อม การรวมกลุ่มกันลดน้อยลง อยู่บ้านพักอาศัยมากขึ้น พฤติกรรมในการใช้จ่ายเปลี่ยนแปลงไปโดยหันมาใช้ระบบออนไลน์มากขึ้น (4) ด้านเทคโนโลยี ส่วนใหญ่ปรับตัวมาใช้เทคโนโลยีในการสื่อสารข้อมูลผ่านแอปพลิเคชันกันมากขึ้น (5) ด้านการศึกษา มีการปรับมาใช้ระบบออนไลน์ การปรับตัวของประชาชนนั้นเกิดจากสภาพแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงไปทางสังคมอันเนื่องมาจากการระบาดของโรคโควิด 19 ทำให้ประชาชนจำเป็นต้องปรับตัวให้ตอบสนองต่อการเปลี่ยนแปลงทางสังคม โดยเฉพาะการปรับตัวทางเศรษฐกิจที่ประชาชนให้ความสำคัญกับการลดค่าใช้จ่าย และการหารายได้เพิ่ม สอดคล้องกับงานวิจัยของ อวาทิพย์ แว (2563 : 24-29) ที่ได้ศึกษา โควิด-19 กับการเรียนรู้การปรับเปลี่ยนพฤติกรรมสุขภาพในวันนี้ ผลการศึกษาพบว่า ประชาชนมีความรู้และความเข้าใจที่ถูกต้องเกี่ยวกับช่องทางการแพร่กระจายของเชื้อเพียงเล็กน้อย มีความรู้และความเข้าใจที่ถูกต้องเกี่ยวกับการสวมใส่หน้ากากอนามัยอย่างถูกวิธีมาก ประชาชนส่วนใหญ่สามารถค้นหาหรือเข้าถึงแหล่งข้อมูลได้ทันที 5 และประชาชนส่วนใหญ่สามารถค้นหาหรือเข้าถึงแหล่งข้อมูลที่ต้องการและทันสมัย ประชาชนส่วนใหญ่มีความเข้าใจข้อมูลข่าวสารที่น่าเสนอจากหนังสือพิมพ์ โทรศัพท์ สื่อออนไลน์ บุคลากรด้านสุขภาพ และสอดคล้องกับงานวิจัยของ พระใบฎีกากิตติพงษ์ สีลสุโท และสุนัน ประวัติดิ (2563 : 85-96) ได้ศึกษา การปรับพฤติกรรมสุขภาพของครอบครัวคนไทยในสังคมไทยกับโรคโควิด-19 ตามหลักพุทธจิตวิทยา ผลจากการปรับพฤติกรรมตามหลักภavana 4 คือ การพัฒนา ประกอบด้วยการพัฒนาร่างกายให้แข็งแรง ไร้โรค มีสุขภาพดี การพัฒนาความสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อมทางสังคมให้เป็นไปด้วยดี ไม่ก่อการเบียดเบียน ไม่ทำความเดือดร้อนต่อผู้อื่นและสังคม การพัฒนาจิตใจให้มีคุณสมบัติงามพร้อม มีเมตตา มีความรักความเป็นมิตร มีกรุณา อยากช่วยเหลือปลดปล่อยความทุกข์ของผู้อื่น พัฒนาปัญญา คือพัฒนาความรู้ความเข้าใจของตนเอง ให้เกิดความรู้แจ้งเห็นจริง และใช้ความรู้แก้ปัญหาทำให้เกิดสุขได้ ด้วยการป้องกันตัวเองและช่วยป้องกันไม่ให้ไวรัสโคโรนา (COVID- 19) แพร่กระจายสู่คนอื่นได้ด้วยวิธีล้างมือบ่อย ๆ หลีกเลี่ยงการพบปะใกล้ชิดระยะ 1 เมตร ควรใส่หน้ากากอนามัยอยู่บ้านและกักตัวเองให้ห่างจากคนอื่น สอดคล้องกับผลการวิจัยของ ธาณี กล่อมใจ, จรรยา แก้วใจบุญ และทักษิภา ชัชวรัตน์ (2563 : 29-39) ได้ศึกษา ความรู้และพฤติกรรมของประชาชนเรื่องการป้องกันตนเอง จากการติดเชื้อไวรัสโคโรนา สายพันธุ์ใหม่ 2019 ผลการศึกษา พบว่า พฤติกรรมการป้องกันโรคที่เกิดจากเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาในรายข้อพบว่า ข้อที่มีคะแนนน้อยคือ ล้างมือด้วยเจลแอลกอฮอล์ความเข้มข้นอย่างน้อย 70 % เมื่อต้องออกไปที่สาธารณะ ล้างมือทำความสะอาดด้วยสบู่ทุกครั้งหลังสัมผัสเงินเหรียญหรือธนบัตร ความสัมพันธ์ระหว่างความรู้กับพฤติกรรมการป้องกันตนเองจากการติดเชื้อไวรัสโคโรนาสายพันธุ์ใหม่ 2019 พบว่า มีความสัมพันธ์ทางบวกอยู่ในระดับปานกลางอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ประชาชนส่วนใหญ่มีความรู้และมีพฤติกรรมการป้องกันโรคในระดับมาก แต่ยังพบรายข้อที่มีคะแนนน้อยซึ่งอาจส่งผลให้มีการแพร่กระจายของโรคได้

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะจากการวิจัย

1. ด้านการรับรู้ข่าวสารและการใช้เทคโนโลยี ภาครัฐและเอกชนช่วยเหลือในการให้ความรู้แก่ประชาชนเกี่ยวกับโรคและการป้องกันในทุกช่องทาง และควรเพิ่มการดำเนินการป้องกันควบคุมโรคโควิด 19 เพื่อสร้างความเชื่อมั่นให้แก่ประชาชน
2. ด้านเศรษฐกิจ ภาครัฐควรใช้มาตรการช่วยเหลือเกี่ยวกับค่าครองชีพ โดยการควบคุมราคาสินค้าอุปโภค บริโภค ให้มีความเหมาะสม อาจลดราคาสินค้าบางชนิดที่มีความจำเป็นต่อประชาชน เช่น ข้าวสาร อาหารแห้ง เพื่อเป็นการลดค่าใช้จ่าย
3. ด้านสังคมและสิ่งแวดล้อม การส่งเสริมสร้างอาชีพภายในชุมชน โดยการสร้างกลุ่มอาชีพให้เป็นอาชีพเสริม แก่ประชาชนเพื่อเพิ่มรายได้ เช่น ส่งเสริมการผลิตสินค้าชุมชน และส่งเสริมกิจกรรมสร้างรายได้จากช่องทางต่าง ๆ เช่น การค้าขายออนไลน์
4. ด้านสุขภาพกายและสุขภาพจิต ภาครัฐควรส่งเสริมสุขภาพของประชาชนเพื่อป้องกันโรคโดยการแจกหน้ากากอนามัยให้ทั่วถึงในชุมชน ส่งเสริมให้คนในชุมชนหันมาออกกำลังกาย โดยมีระยะห่างและความปลอดภัย ประชาสัมพันธ์ให้ข้อมูลการปฏิบัติเพื่อตนเองให้ปลอดภัยจากโรค
5. ด้านการศึกษา ภาครัฐควรส่งเสริมเทคโนโลยีการศึกษาแก่โรงเรียนเพื่อให้ความร่วมมือในการจัดการเรียนการสอนออนไลน์ และควรมีการพัฒนาสื่อการศึกษาเพื่อให้เข้าถึงกลุ่มผู้เรียนทุกระดับ

ข้อเสนอแนะสำหรับการศึกษาวิจัยต่อไป

1. ควรมีการศึกษาอย่างต่อเนื่องถึงแนวทางและวิธีการในการช่วยเหลือประชาชนที่มีระดับการปรับตัวน้อย เพื่อเป็นประโยชน์ในการช่วยให้ประชาชนสามารถดำเนินชีวิตต่อไปได้อย่างมั่นคง
2. ควรมีการศึกษาต่อเนื่องถึงการวิเคราะห์องค์ประกอบของการปรับตัวของประชาชนเพื่อการนำไปใช้และเป็นประโยชน์ในงานพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนต่อไป

เอกสารอ้างอิง

- กฤษฎา บุญชัย และคณะ. (2563). *การประเมินความเสียหาย ผลกระทบและการปรับตัวของชุมชนท้องถิ่นต่อภาวะโรคระบาด COVID 19*. กรุงเทพมหานคร: มูลนิธิชุมชนท้องถิ่นพัฒนา.
- โกมาตร จึงเสถียรทรัพย์. (2563). *มานุษยวิทยากับโรคระบาด: โควิด-19 โรคอุบัติใหม่กับงานวิจัยทางมานุษยวิทยา*. กรุงเทพมหานคร: ศูนย์มานุษยวิทยาสิรินธร (องค์การมหาชน).

- ธานี กล่อมใจ จรรยา แก้วใจบุญ และทักษิภา ชัยวรรัตน์. (2563). ความรู้และพฤติกรรมของประชาชนเรื่องการป้องกันตนเอง จากการติดเชื้อไวรัสโคโรนา สายพันธุ์ใหม่ 2019. *วารสารการพยาบาล การสาธารณสุขและการศึกษา วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี พะเยา*. 21 (2). 29-39.
- ธีระพงษ์ ทศวัฒน์ และปิยะกมล มหิวรรณ. (2563). การพัฒนาคุณภาพชีวิตทางสังคมของประชาชนและการป้องกันการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID - 19). *วารสารมหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา*. 7 (9). 40-55.
- บุญเรือน ทองทิพย์. (2563). โรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) กับศักยภาพของผู้นำต่อการพัฒนาองค์กรแบบ New Normal. *วารสารสังคมศาสตร์และมานุษยวิทยาเชิงพุทธ*. 5 (11). 434-447.
- พระใบฎีกาภิตติพงษ์ สีลสุโท และสุชน ประวัติดี. (2563). การปรับพฤติกรรมสุขภาวะองค์กรรวมของมนุษย์ในสังคมไทยกับโรคโควิด 19 ตามหลักพุทธจิตวิทยา. *วารสารมหาวิทยาลัยราชภัฏวชิราวุธวิทยาลัย*. 7 (3). 85-96.
- สำนักงานจังหวัดลพบุรี. (2561). *แผนพัฒนาจังหวัด พ.ศ. 2561 – 2565 จังหวัดลพบุรี*. ลพบุรี: สำนักงานสถิติจังหวัดลพบุรี.
- สำนักงานจังหวัดลพบุรี. (2564). ลพบุรี COVID 19. *ออนไลน์*. สืบค้นเมื่อ 11 พฤษภาคม 2564. แหล่งที่มา: <https://covid.lopburi.go.th/frontpage>.
- สุริยะ หาญพิชัย. (2563). เศรษฐศาสตร์การเมืองเรื่องวิทยาการระบาดกับความเหลื่อมล้ำทางสังคม. *Journal of Modern Learning Development*. 5 (3). 230-244.
- เสาวลักษณ์ กิตติประภัสร์ และคณะ. (2563). *ผลกระทบทางสังคมจากการระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) และวิกฤตเศรษฐกิจ*. กรุงเทพมหานคร: สำนักงานปลัดกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์.
- อวาทิพย์ แว. (2563). COVID-19 กับการเรียนรู้สู่การปรับเปลี่ยนพฤติกรรมสุขภาพในวันนี้. *วารสารสมาคมวิชาชีพสุขภาพ*. 35 (1). 24-29.
- Yamane, T. (1973). *Statistics: An Introductory Analysis*. (3rd Ed). New York : Harper and Row Publications.